

UZASADNIENIE

Powód – W. Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa w P. wniósł pozew przeciwko M. D. (1) o zapłatę kwoty 19.656,59 zł z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym liczonymi od kwoty 19.035,97 zł od dnia 1 lutego 2016 roku do dnia zapłaty, ponadto wniósł o zasądzenie od pozwanego zwrotu kosztów procesu. W uzasadnieniu pozwu powód podał, że zawarł z pozwanym w dniu 13 października 2011 roku umowę pożyczki, której przedmiotem była kwota 29.000 zł. Pozwany zobowiązał się zwrócić pożyczkę do dnia 25 września 2016 roku. Wobec niedokonywania przez pozwanego zapłaty rat pożyczki, w dniu 9 grudnia 2016 roku powód wypowiedział umowę pożyczki, o czym pozwany został zawiadomiony. Powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty pożyczki, na co pozwany nie zareagował. Dochodzone pozwem świadczenie obejmuje: 19.035,97 zł tytułem należności głównej niespłaconej pożyczki oraz 620,62 zł tytułem skapitalizowanych odsetek od niepłaconego kapitału do dnia 31 stycznia 2016 roku wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy lombardowej NBP od kwoty niespłaconej pożyczki od dnia 1 lutego 2016r. do dnia zapłaty.

Nakazem zapłaty z 30 marca 2016r. referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu nakazał pozwanemu M. D. (1), aby zapłacił powodowi kwotę 19.656,59 zł z umownymi odsetkami w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP w skali roku od kwoty 19.035,97 zł od dnia 1 lutego 2016r. do dnia zapłaty oraz kwotę 3.862,75 zł tytułem zwrotu kosztów procesu albo wniósł sprzeciw.

Pozwany M. D. (1) wniósł sprzeciw od nakazu zapłaty, w którym zaskarżył orzeczenie w całości i wniósł o oddalenie powództwa w całości. Pozwany podniósł zarzut niewłaściwości miejscowej sądu, a ponadto zarzut niewykazania wysokości roszczenia dochodzonego pozwem w zakresie należności głównej i odsetek oraz braku nieprzedstawienia wpłat dokonanych przez pozwanego w trakcie obowiązywania umowy. W uzasadnieniu sprzeciwu pozwany zaprzeczył przytoczonym przez powoda okolicznościom faktycznym, a ponadto podniósł że wysokość dochodzonej kwoty nie została w żaden sposób udowodniona. Przyznał, że ma świadomość istnienia długu, ale nie jest mu znana jego wysokość.

Postanowieniem z 28 czerwca 2016 roku Sąd Rejonowy Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu stwierdził swą niewłaściwość miejscową i przekazał sprawę do Sądu Rejonowego w Międzyrzeczu jako rzeczowo i miejscowo właściwemu.

Powód w piśmie procesowym z 14 października 2016 roku podtrzymał żądanie pozwu oraz dotychczasowe twierdzenia i wnioski.

Na rozprawie w dniach 27 października 2016 roku i 6 grudnia 2016 roku strony nie były obecne.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 13 października 2011 roku M. D. został przyjęty w poczet członków (...) Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej.

W dniu 13 października 2011r. M. D. (1) zawarł umowę pożyczki z W. Spółdzielczą Kasą Oszczędnościowo-Kredytową w P., której przedmiotem była kwota 29.000 zł. Umowa została zawarta na okres 59 miesięcy. Pożyczka oprocentowana była według zmiennej stopy procentowej ustalonej przez zarząd (...) wynoszącej w dniu zawarcia umowy 20,75 % w skali roku. M. D. zobowiązał się do spłaty pożyczki wraz z należnymi odsetkami do dnia 25 września 2016r. w ratach miesięcznych. W przypadku nieterminowej spłaty pożyczki spółdzielni przysługiwały odsetki od kwoty niespłaconej w wysokości czterokrotności stopy lombardowej NBP. W umowie pożyczki strony ustaliły uprawnienie dającego pożyczkę do wypowiedzenia umowy z 30-dniowym terminem wypowiedzenia i wymagalności z tym dniem całej kwoty pożyczki z odsetkami w razie niedotrzymania przez pozwanego warunków pożyczki, a także w przypadku gdy pożyczkobiorca nie zapłaci w terminach określonych w umowie pełnych rat za co najmniej dwa okresy płatności,

po uprzednim wezwaniu pożyczkobiorcy listem poleconym do zapłaty zaległych rat w terminie nie krótszym niż 7 dni od otrzymania wezwania pod rygorem wypowiedzenia umowy. M. D. oświadczył, że zapoznał się z regulaminem udzielania kredytów i pożyczek w (...) i otrzymał jego egzemplarz. M. D. pokwitował odbiór od (...) kwoty pożyczki.

Dowód:

- deklaracja członkowska z dn. 13.10.2011r. – k. 20,

- umowa pożyczki z 13.10.2011r. – k. 11-14.

M. D. dokonywał płatności rat pożyczki po terminie.

W okresie obowiązywania umowy M. D. wpłacił na rzecz (...) łączną kwotę 26.833,72 zł.

okoliczności bezsporne

W dniu 4 listopada 2013r. (...) sporządziła wezwanie do zapłaty, w którym M. D. został wezwany do zapłaty kwoty 844,26 zł oraz składki ubezpieczeniowej w wysokości 31,07 zł w terminie 7 dni od otrzymania pisma.

W dniu 26 listopada 2013 roku W. (...) sporządziła wezwanie do zapłaty, w którym M. D. został wezwany do zapłaty kwoty 1.691,41 zł oraz składki ubezpieczeniowej w wysokości 61,49 zł w terminie 7 dni od otrzymania pisma.

Dowód:

- wezwanie do zapłaty z 04.11.2013r. – k. 17,

- wezwanie do zapłaty z 26.11.2013r. – k. 16.

W dniu 9 grudnia 2013 roku zarząd (...) w P. podjął uchwałę o wypowiedzeniu umowy pożyczki z dnia 13.10.2011r. z powodu niedotrzymania warunków umowy. Pismem z 9 grudnia 2013 roku W. (...) poinformowała M. D. o wypowiedzeniu umowy pożyczki po upływie 30 dni od otrzymania pisma.

Dowód:

- uchwała zarządu (...) z 09.12.2013r. – k. 19,

- zawiadomienie o wypowiedzeniu umowy z 09.12.2013r. – k. 18.

Pismem z 14 stycznia 2014r. (...) wezwała M. D. do zapłaty kwoty 24.375,53 zł w terminie 7 dni od otrzymania pisma.

Dowód:

- wezwanie do zapłaty z 14.01.2014r. – k. 15.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo okazało się zasadne w całości.

Powód domagał się zapłaty na podstawie art. 720 § 1 k.c. oraz art. 481 § 1 k.c.

Zgodnie z art. 720 § 1 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.

Stosownie do art. 481 § 1 k.c. jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.

Niespornymi okolicznościami sprawy było zawarcie przez strony procesu umowy pożyczki w dniu 13 października 2011r., pozwany nie zakwestionował także okoliczności niezwrócenia powodowi pożyczki w ustalonym terminie. Niesporne pomiędzy stronami były także zasadność wypowiedzenia umowy pożyczki i jego skuteczność względem pozwanego. Pozwany w sprzeciwie od nakazu zapłaty zarzucił powodowi niewywiązanie się z obowiązku wykazania faktów istotnych dla dochodzenia roszczenia, jednocześnie wskazał, że wysokość długu względem powoda nie jest mu dokładnie znana, i podnosił, że w każdym wypadku dokonywał spłaty pożyczki w wyższym zakresie aniżeli wynika to z twierdzeń powoda. Pozwany stwierdził także, że nie jest w stanie przedstawić żadnych dokumentów potwierdzających wysokość spłaconej powodowi pożyczki. Pozwany podnosił ponadto, że strony dokonywały ustaleń co do sposobu i terminów zapłaty długu, czego powód nie przytoczył w pozwie.

Powód w piśmie procesowym z 14 października 2016 roku przytoczył twierdzenia co do wysokości i terminów wpłat dokonywanych przez pozwanego oraz sposobu rozliczenia dokonanych na swoją rzecz wpłat. Celem sprecyzowania jakie okoliczności są pomiędzy stronami sporne oraz uszczegółowienia podniesionego przez pozwanego zarzutu, że dokonywał wpłat na poczet umowy pożyczki w wyższym zakresie aniżeli przedstawiony przez powoda, pozwany został zobowiązany do podania czy dokonywał wpłat w terminach i kwotach wymienionych przez powoda w piśmie z 14.10.2016r., a także przedstawienia dowodów dokonywanych wpłat oraz oświadczenia czy uznaje za prawidłowe rozliczenie dokonanych wpłat wynikające z pisma powoda co do wysokości spłaconego kapitału pożyczki, odsetek i ustalonych przez powoda opłat.

Spór między stronami dotyczył wysokości wymagalnego długu wynikającego z zawartej umowy pożyczki. W szczególności przedmiotem oceny Sądu było wywiązanie się przez strony z ciężącego na nich obowiązku udowodnienia faktów, z których wywodziły skutki prawne.

Stan faktyczny sprawy Sąd ustalił na podstawie materiału dowodowego przedstawionego w procesie przez powoda. Pozwany nie zaoferował Sądowi żadnych środków dowodowych, natomiast przedstawione przez powoda dokumenty postaci umowy pożyczki, adresowanych do pozwanego wezwań do zapłaty, zawiadomienia o wypowiedzeniu umowy, uchwały zarządu (...), deklaracji członkowskiej pozwanego są w pełni wiarygodne, nie były kwestionowane przez M. D., a Sąd nie miał podstaw, aby odmówić im wartości dowodowej.

Stosownie do art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu wywodzi skutki prawne. W myśl art. 3 kpc obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach procesu, a ciężar udowodnienia faktów mających dla sprawy istotne znaczenie (art. 227 KPC), spoczywa na tej stronie, która z tych faktów wywodzi skutki prawne (art. 6 KC).

Stosownie do tych reguł na powodzie spoczywał obowiązek wykazania faktów prawotwórczych: zawarcia z pozwanym umowy, jej warunków, obowiązków pozwanego oraz przekazania pozwanemu kwoty pożyczki. Z kolei na pozwanym ciążył obowiązek wykazania, że po otrzymaniu kwoty pożyczki dokonał zwrotu na rzecz powoda części kwoty przewyższającej tę, którą wskazywał powód w pozwie i piśmie procesowym z dnia 14 października 2016 roku. „Co do zasady powód powinien udowodnić fakty pozytywne, które stanowiły podstawę jego powództwa, tj. okoliczności prawo tworzące, a pozwany, jeżeli faktów tych nie przyznaje, ma obowiązek udowodnienia okoliczności niweczących prawo powoda” (wyrok Sądu Najwyższego z 11.12.2007 r., II CSK 332/07).

Sąd zważył, że o ile powód przedstawił środki dowodowe mające wykazać powstanie zobowiązania i przedmiot umowy zawartej z pozwanym, to pozwany ograniczył się wyłącznie do zaprzeczenia przytoczonym przez powoda faktom oraz podnosił, że to na powodzie spoczywa obowiązek wykazania zarówno faktu istnienia obowiązku zapłaty, jak i wysokości roszczenia.

Sąd zważył, że w świetle art. 6 k.c., art. 232 kpc i art. 720 § 1 k.c. zaprzeczenie przez pozwanego wszystkim faktom powołanym przez powoda nie może odnosić skutku w postaci przeniesienia ciężaru dowodu co do wysokości roszczenia na powoda. Rozkład ciężaru dowodu należy powiązać ze źródłem dochodzonego świadczenia oraz obowiązkami stron umowy pożyczki. Skoro powód wykazał, że przekazał pozwanemu kwotę pożyczki, to wykazanie jej zwrotu w ustalonych terminach i wysokości spoczywa na pozwanym, który chcąc skutecznie obalić twierdzenia powoda co do wysokości roszczenia winien udowodnić jakich wpłat i w jakich terminach dokonywał na poczet zawartej umowy. Sąd zważył, że powód uprawdopodobnił wysokość dochodzonego roszczenia przedstawiając twierdzenia co do wpłat i sposobu ich rozliczenia w trakcie trwania stosunku umownego pomiędzy stronami. W piśmie z 14 października 2016r. powód wskazał, że w okresie od zawarcia umowy pożyczki do 5 października 2015r. otrzymał od pozwanego w wykonaniu umowy łącznie kwotę 26.833,72 zł. Pozwany miał możliwość przedstawienia stanowiska co do tych twierdzeń oraz został pouczone o spoczywającym na nim obowiązku udowodnienia, że dokonywał wpłat w innych terminach i wysokości, aniżeli przedstawione przez powoda w piśmie z 14 października 2016r. Wobec braku odpowiedzi pozwanego na zobowiązanie Sądu do przedstawienia stanowiska, okoliczność dokonanej wpłaty w trakcie obowiązywania umowy Sąd uznał za niesporną między stronami, nadto twierdzenia pozwanego co do wpłat przewyższających łącznie tę kwotę należało uznać za nieudowodnione.

Pozwany podniósł w sprzeciwie od nakazu zapłaty, że dokonywał wpłat tytułem pożyczki na rzecz powoda i to w wysokości wyższej aniżeli przyjęta przez powoda, zatem zgodnie z art. 6 k.c. i 232 kpc winien te okoliczności udowodnić. Zgodnie z art. 720 § 1 k.c. obowiązek pozwanego wynikający z umowy pożyczki polegał na zwrocie ilości pieniędzy otrzymanej od powoda w sposób określony w umowie. Skoro zatem pozwany twierdzi, że wywiązywał się z tego obowiązku, winien to udowodnić. Poprzez przedstawienie umowy pożyczki powód wykazał natomiast zawarcie umowy, której przedmiotem była kwota 29.000 zł oraz obowiązek pozwanego zwrotu tej kwoty w ratach miesięcznych zgodnie z planem spłaty stanowiącym załącznik nr 2 do umowy. W treści umowy pożyczki z dnia 13.10.2011r. znajduje się ponadto pokwitowanie odbioru kwoty pożyczki przez pozwanego, co łącznie z umową powoduje że ciężar wykazania, że pozwany spłacał raty pożyczki w wysokości wyższej aniżeli przedstawione przez powoda spoczywał na pozwanym. Wysokość dokonanej spłaty była bowiem faktem niweczącym prawo powoda do roszczenia, który co do zasady winien wykazać pozwany. Nie można przy tym pominąć, że w świetle sformułowania tego zarzutu w sprzeciwie od nakazu zapłaty, wątpliwa jest jego zasadność albowiem twierdząc, że pozwany zwrócił powodowi częściowo pożyczkę, jednocześnie wskazał on, że nie ma wiedzy co do wysokości długu wynikającego z umowy. Trudno zatem uznać za logiczne rozumowanie, w którym jednocześnie twierdzi się, że wysokość powództwa jest nieprawidłowa oraz że nie ma się wiedzy co do wysokości tego powództwa. Niezbędne zatem było sprecyzowanie twierdzeń pozwanego, w kierunku przedstawienia wysokości dokonanej spłaty, a przynajmniej ustosunkowanie się przez pozwanego do twierdzeń powoda zawartych w piśmie z 14.10.2016r., w którym powód szczegółowo przedstawił daty i wysokość dokonanych przez pozwanego wpłat, które zostały uwzględnione przez powoda przy ustalaniu wysokości roszczenia. Zgodnie z art. 230 kpc gdy strona nie wypowie się co do twierdzeń strony przeciwnej o faktach, sąd mając na uwadze wyniki całej rozprawy, może fakty te uznać za przyznane. Wobec braku jakiegokolwiek stanowiska pozwanego dotyczącego twierdzeń powoda zawartych w piśmie z 14 października 2016 roku, okoliczności te należało uznać za niebędące spornymi pomiędzy stronami.

W świetle essentialia negotii umowy pożyczki w orzecznictwie sądów powszechnych oraz doktrynie nie budzi wątpliwości, że podstawowym obowiązkiem biorącego pożyczkę jest z kolei zwrot otrzymanej pożyczki, po pewnym okresie korzystania z jej przedmiotu. Obowiązek zwrotu pożyczki jest przedmiotowo istotnym elementem tej umowy (wyr. SA w Katowicach z 18.3.2015 r., I ACA 1017/14, L. „W procesie związanym z wykonaniem umowy pożyczki powód jest zatem zobowiązany udowodnić, że strony zawarły umowę pożyczki, a także, że przeniósł na własność biorącego pożyczkę określoną w umowie ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych co do gatunku. Natomiast biorący pożyczkę powinien wykazać wykonanie swego świadczenia w postaci zwrotu tej samej ilości pieniędzy albo tej samej ilości rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości” (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 18 czerwca 2015r., I Aca 33/15, Kodeks cywilny, Tom II. Komentarz. Art. 450-1088, pod red. M. Gutowskiego, wyd. C.H. Beck, 2016).

Wysokość roszczenia Sąd ustalił na podstawie umowy pożyczki oraz twierdzeń powoda wynikających z pisma z 14 października 2016 roku, co do których pozwany nie przedstawił stanowiska i w konsekwencji należało uznać je za przyznane.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd zasądził od pozwanego M. D. (3) na rzecz powoda (...) Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej w P. kwotę 19.656,59 zł z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy lombardowej NBP w stosunku rocznym, jednak nie wyższymi niż maksymalne odsetki za opóźnienie, liczonymi od kwoty niespłaconego kapitału pożyczki, tj. 19.035,97 zł od dnia 1 lutego 2016 roku do dnia zapłaty.

O kosztach procesu Sąd orzekła na podstawie art. 98 § 1 i 3 kpc oraz art. 99 kpc w zw. z § 2 pkt 3 w zw. z § 15 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015r., poz. 1804 ze zm.). Zgodnie z art. 98 § 1 kpc strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. W myśl § 3 do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez adwokata zalicza się wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach i wydatki jednego adwokata, koszty sądowe oraz koszty nakazanego przez sąd osobistego stawiennictwa strony. Zgodnie z art. 99 kpc stronom reprezentowanym przez radcę prawnego, rzecznika patentowego lub Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa zwraca się koszty w wysokości należnej według przepisów o wynagrodzeniu adwokata.

Pozwany przegrał proces w całości, zatem poniesione przez powoda koszty procesu winny zostać jej zwrócone w całości. Na koszty podlegające zwrotowi na rzecz powoda złożyły się koszt zastępstwa procesowego w wysokości 4.817 zł oraz uiszczona opłata od pozwu 983 zł. Dlatego też należało od pozwanego zasądzić na rzecz powoda kwotę 5.800 zł tytułem zwrotu kosztów procesu zgodnie z zasadami odpowiedzialności za wynik procesu i kosztów celowych.